

Dokumentarfilmer for en subjektiv verden

Av Andreas Aubert

Oslo Dokumentarkino (OD) er et uavhengig selskap, blant annet støttet av Fritt Ord. Filmene omhandler primært samfunns-spørsmål knyttet til miljø, sosial urettferdighet, krig, alternativer til profittorientering og "corporate responsibility", for å nevne noe. Dokumentarfilmer har som oftest et helt annet utgangspunkt enn massemedia, sier leder Ketil Magnussen.

- I filmene tydeliggjøres det at det presenteres et spesifikt perspektiv, og de som lager filmene er flinke til å argumentere for hvorfor de mener perspektivet er gyldig og viktig. Det er for meg en mye bedre måte å formidle informasjon på enn å innbille seg at man bare kan observere og fortelle hva man ser. Der ser jeg ganske stor forskjell mellom mange aktuelle dokumentarfilmer og store deler av massemedia. Store mediekkanaler blir tidvis bare propagandakanaler, fordi de tar imot pressemeldinger og pøser dem ut igjen, eller gjør intervjuer med mennesker som bare ønsker å få ut en type propaganda.

Illusjonen om objektivitet

Å bare fortelle hva man observerer, gir ingen mening, så lenge ikke mottakeren kjenner personen som observerer og forteller, sier Magnussen.

- Hvis man ikke vet noe om hva slags fordommer og holdninger formidleren har, blir det vanskelig å nyttiggjøre seg informasjonen. Det er en av grunnene til at

jeg synes dokumentarfilm er et viktig medium, i tillegg til at filmene tar opp mange saker som ikke kommer fram i massemedia.

- *Filmen "What The Bleep Do We Know?" tar opp perspektiver knyttet til kvantefysikk og spiritualitet. Hva var bakgrunnen for denne visningen?*

- Filmen ligger litt på siden av vårt program. Grunnen til at vi viste den, og også selger den, er at den på en god og underholdende måte skildrer hvordan man som observatør skaper den virkeligheten man ser.

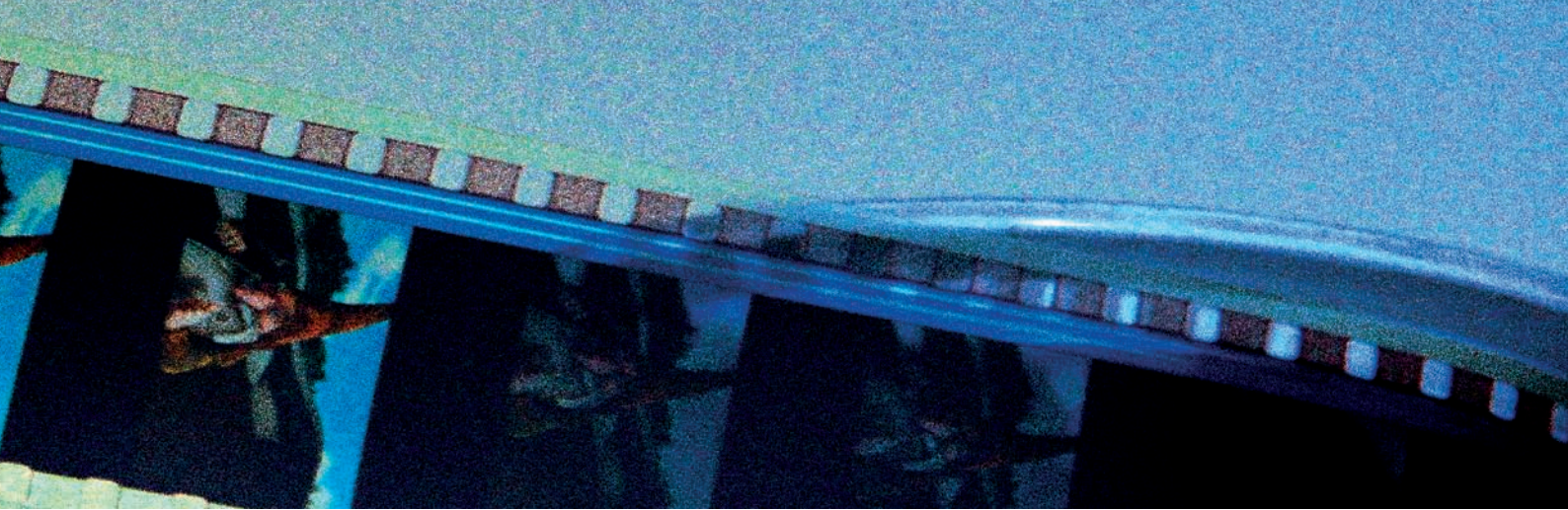
Magnussen mener publikum stiller seg positive til å bli presentert et "spisset perspektiv", der de vet hva OD som arrangør mener og hva den aktuelle filmen står for, som utgangspunkt for en diskusjon.

- Da møter folk med en positiv innstilling, de vet hva de har å forholde seg til. Det viktigste er å få fram tydelige perspektiver. Jeg kan godt vise en film jeg ikke er enig i hvis den klarer å argumentere godt for et annet perspektiv, og dermed åpner for en diskusjon som kan være fornuftig.

Interesse for alternative medier

De ukentlige filmvisningene ved OD etterfølges ofte av debatt, med et panel bestående av aktuelle personer med ulik bakgrunn. De har også hatt foredrag med internasjonale størelser, som aktivisten Vandana Shiva og David Ray Griffin (som har skrevet bok om 9/11).

- Det er helt klart en interesse for dokumentarfilm og for å oppsøke alternative media. Jeg tror det er en økende frustrasjon over at det vi får formidlet gjennom TV og aviser ikke helt stemmer med inntrykket mange har. Ett eksempel er krigen i Afghanistan, som norske medier behandler på en veldig rar måte; som

– Massemedia formidler virkeligheten på en kvasinøytral måte. Hvis media ikke har et eget ståsted, blir de propagandakanaler; hevder Ketil Magnussen i Oslo Dokumentarkino. Her kan du se gode filmer om de store spørsmål i verden.

om Norge er i en slags fredsoperasjon. De fleste får med seg at det skjer helt andre ting. Bildene man får på Dagsrevyen stemmer ikke med dét inntrykket, og det skaper en frustrasjon.

Mange av filmene som vises, stiller spørsmålsteget ved de generelle strømningene i samfunnet.

- Vi ønsker å ta opp større spørsmål, slik som den økonomiske modellen vi lever under. Dokumentarfilm er et veldig bra medium for å ta opp store spørsmål, både fordi man med film har et større tidsrom å formidle på, men også fordi man har mer spillerom med bilde og tekst til å fange både følelser og intellekt på samme tid, sier Magnussen, som mener dokumentarfilm som sjanger har vært på frammarsj de siste femten årene.

Visningen av Oliver Stones film om Hugo Chavez' alternative økonomiske politikk trakk nærmere 200 mennesker.

- Vi hadde også bra publikum på et Afghanistan-arrangement. Fra Obama og andre har det vært en gjenganger at de skal vinne "the hearts and minds" i Afghanistan. Vi viste to filmer som stiller spørsmål ved om man på noen som helst måte kan si at NATO og de amerikanske styrkene er i ferd med å gjøre det.

Kontroversielle filmer

OD har også vist filmer som problematiserer industriell matproduksjon, slik som "Food Matters" og "Food Inc".

- I Norge har man nesten et lokk på den typen debatt, sier Magnussen, og viser til filmen "Smaken av hund" fra 2007, som tar opp hvordan landbruksproduksjonen i Norge er organisert.

- Vi har et bilde av hvordan den produksjonen foregår som er helt annerledes enn virkeligheten. Og det er ingen som har lyst til å rokke ved det bildet

- verken media eller myndigheter. I forbindelse med visningen av filmen organiserte vi flere debatter og inviterte folk fra departementer, landbrukshøgskolen på Ås, opplysningskontorene for meieriprodukter og bondeorganisasjonene. Da fikk vi en del rare reaksjoner fra disse.

- *Har dere ellers fått motstand, siden mange av filmene er kontroversielle?*

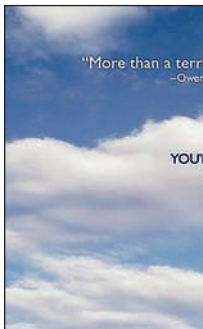
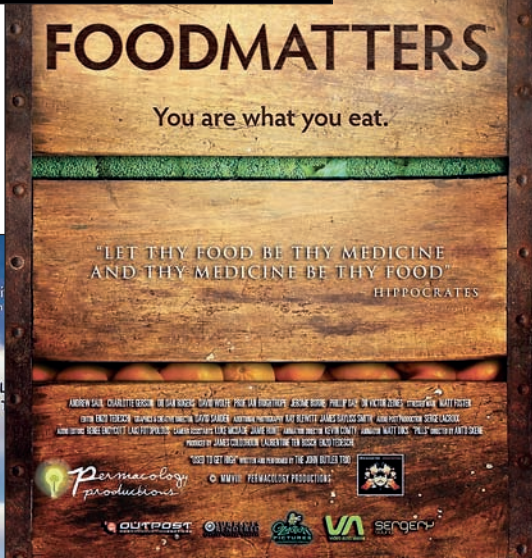
- Det har vært noen sterke reaksjoner fra andre meningsytere, men ikke fra offentlige myndigheter. Vår hovedstøtteyter er Fritt Ord, som er et privat fond. Vi får også noe støtte fra Oslo kommunes kulturbudsjett og litt fra filminstituttet. Vi har aldri fått reaksjoner fra disse. Vi har blant annet vist noen av 9/11-filmene, som folk kaller konspirasjonsfilmer - også filmen "Terrorstorm" av Alex Jones. Det kan vekke veldig sterke reaksjoner hos noen. Det har også skjedd på arrangementene, men det har ikke vært plagsomt, det har bare vist at folk har engasjement.

Norske forhold lite kjente

Selv er Magnussen særlig opptatt av "corporate accountability" - om det er mulig å holde store multinasjo-

Ketil Magnussen

nale selskaper ansvarlige for overgrep på mennesker og natur, og hvilke eksempler som finnes på det.

- Det dekker også ting som norsk lakseindustri, Statoils engasjement i Canada etc, sier Magnussen, som legger til at slike tema merkelig nok ofte er lite kjente i Norge, og at det kan være vanskelig å trekke folk til slike arrangement.

- *Hvilke filmer av nyere tid vil du særlig trekke fram?*

- "The Yes Men Fix The World" var en veldig bra film, som tar opp nettopp dette temaet - "corporate responsibility" - på en underholdende og intelligent måte. Jeg synes også Michael Moores "Capitalism - a Love Story" er god. Av filmer vi har vist, har "Defamation" en interessant vri. Den stiller spørsmål ved om en del legitim Israelkritikk forsøkes avfeid som antisemittisme. Filmen "The End of the Line", som fremdeles lever et liv i TV-markedet, omhandler hvordan industrielt fiske er i ferd med å utrydde veldig mange store fiskestammer i verden, sier Ketil Magnussen, og avslutter med en oppfordring til leserne om å møte opp på arrangementene for å la seg engasjere og diskutere viktige problemstillinger. ☺

www.dokumentarkino.no

www.andreasaubert.no

Oslo spirituelle filmklubb

En filmklubb med mer rendyrket spirituetelt fokus er Oslo Spirituelle Filmklubb. Her skal filmene gi innfallsvinkler på og inspirere til refleksjon omkring "hvem vi er i dyppet av oss selv - om å få vår indre "streng" til å vibrere i harmoni med den kosmiske kjærlighetssang."

Spirituell film kan også handle om ulike måter å synliggjøre våre indre ressurser og måter å hente fram disse på i oss selv. Filmene skal kunne gi nye livsinn-sikter og ny næring til å søke essensen av meningen med livet.

- Mange av våre filmer er det vi kan kalle for "fryd-film", dvs. at du føler deg løftet opp og mer glad og levende når du kommer ut av kinosalen. Vårt utvalg av filmer spenner over alle sjangere, alle land og kulturer, fra dokumentarer til eventyrfilmer, fra alle verdens hjørner, skriver initiativtaker Thomas Gramstad på nettsiden www.spirituellfilm.no

- En del av våre filmer har holistiske temaer; f.eks. ONE: The Movie, Dances of Ecstasy, The Secret, Korsnirkler - visittkort fra det ukjente. Andre er mainstream-filmer som du kanskje ikke fikk med deg da de gikk på kino eller gjerne vil se om igjen - f.eks. Magnolia, Whale Rider, Himalaya, Momo - kampen om tiden, Metallica - Some Kind of Monster, og atter andre er kanskje filmer du ikke har hørt om, f.eks. Hearts Cracked Open, I Juli, Baraka.

Fullt program for filmklubben finner du på

www.spirituellfilm.no